1ste termijn PvdA-GroenLinks Twenterand
Begroting 2023

“Sociaal en duurzaam voor iedereen in Twenterand”

Met elkaar en voor elkaar!

Geachte Collegeleden en Raadsleden,

wederom hebben we te maken met een bijzonder jaar, ten eerste nog steeds corona, vervolgens de stikstof, is het nu de oorlog in Oekraïne en de grote gevolgen hiervan die we allemaal dagelijks merken: de hoge gasrekeningen en de bijbehorende energiearmoede.

Dit zijn stuk voor stuk grote maatschappelijke vraagstukken, waarvan we dagelijks de gevolgen zien. Mensen die rekeningen niet kunnen betalen, in armoede leven en vooral veel mensen die geen vertrouwen meer hebben in de toekomst.

De fractie van PvdA-GroenLinks maakt zich zorgen over de maatschappelijke gevolgen van corona en energiearmoede. In het bijzonder voor mensen die een laag inkomen hebben en vaak niet de mogelijkheden hebben om “klappen” op te vangen. De afgelopen tijd zijn er gelukkig veel middelen vanuit het Rijk beschikbaar gesteld om deze gevolgen aan te pakken. Maar of dit voldoende is, is nog maar de vraag. Ook de gemeenten zullen maatregelen moeten nemen om hun inwoners te ondersteunen en te zorgen dat ze mee kunnen blijven doen.

Bij dit alles hebben we het dan nog niet gehad over het gebrek aan vertrouwen in de overheid. Inwoners vertrouwen de overheid niet meer. Er komen geen antwoorden, geen oplossingen. Laat staan dat er het gesprek wordt gevoerd om samen te zoeken naar oplossingen met een draagvlak. Dat is niet alleen het geval in Den Haag maar ook op lokaal niveau. Ook in Twenterand hebben we hier mee te maken, kijk maar naar de bewoners langs het kanaal Almelo De Haandrik.

In onze 1ste termijn zullen wij ingaan op de aan ons gepresenteerde programmabegroting. Dit doen we niet aan de hand van de programma’s maar we gaan uit van ons “eigen verhaal”.

Sociaal en duurzaam voor iedereen in Twenterand!

Op basis hiervan beoordelen we de begroting en de plannen van dit college. We komen met voorstellen, die uitgaan van kansen en mogelijkheden voor iedere inwoner van Twenterand om mee te doen en die gericht zijn op duurzaamheid.

Versterken van politiek bestuur en herstel van vertrouwen

Het openbaar bestuur is er voor haar inwoners. Overheid en inwoners moeten niet tegenover elkaar staan, maar naast elkaar. De overheid is er vóór en ván de inwoners.

Er zijn genoeg onderwerpen die veel inwoners raken, direct omdat het gaat over hun dagelijks leven. Het gaat over dagelijkse zaken als wonen en werken in Twenterand. Het lijkt allemaal zo gewoon, tot dat je woning niet meer veilig is of de toekomst van je werk onzeker. Op dat moment raakt dit mij ook als raadslid van PvdA-GroenLinks en zie ik wat de directe gevolgen zijn van het beleid en de regelgeving die we bedenken. Regels die werken vóór de overheid máár tegen burgers. Dan wordt duidelijk hoe sterk een overheid is die geen naam en gezicht heeft, tegenover een inwoner die wél een naam en gezicht heeft en die geraakt wordt door de gevolgen. Vaak met ellende, kijk naar de toeslagenaffaire en het aardgasdebacle in Groningen. De burger wordt vermorzeld door de bureaucratie van de overheid.

In het coalitieakkoord van het GBT en de CU is er in het kader van ‘Twente Duurzaam Financieel Gezond’ een keuze gemaakt voor scenario 2: ‘Een Economisch Sterk Toeristisch Twenterand’. Wat niet duidelijk wordt is wat de redenen zijn om voor dit scenario te kiezen. Wat is hiervan de motivatie? Wat betekent deze keuze? In het coalitieakkoord staat zelfs een opgave om dit scenario uit te gaan werken! Na het lezen van het rapport over de invulling hiervan vragen wij ons af wat dit betekent voor het sociaal domein. De inzet wordt op deze manier verlaagd tot het wettelijke minimum! Wat blijft er dan nog over van het sociaal kloppend hart van deze coalitie?

Eén thema willen we nog expliciet benoemen, namelijk inwonerbetrokkenheid en inwonerparticipatie. Dit komt ook uitvoerig terug in het coalitieakkoord. Er wordt ook gesproken over de bestuurscultuur. Bestuursstijl gaat in de kern over hoe je met elkaar als overheid (ongeacht of dit nu Den Haag, de Provincie of de gemeente is) met elkaar maatschappelijke vraagstukken wilt oplossen en oppakken. Dan gaat het dus ook om hoe je dit doet in Twenterand, in de raad en met inwoners.

Kim Putter (voormalig directeur van SCP) heeft een interessant manifest geschreven over de BV Nederland en geeft aan waar we met elkaar mee aan de slag moeten om vertrouwen tussen overheid en inwoner te kunnen herstellen. Dit wordt het afsluiten van een sociaal contract om de betrokkenheid weer te versterken genoemd.

Daarbij zijn de centrale vragen:

- Hoe zorgen we dat inwoners zinvol en volwaardig mee kunnen doen?
- Hoe zorgen we voor de zorg voor inwoners die dat nodig hebben?
- Hoe zorgen we dat inwoners zich gehoord voelen?

Hierbij moeten we niet uitgaan van de systeemwereld van de overheid. Hierbij moeten we niet denken vanuit regels en systemen, maar veel meer vanuit de leefwereld van inwoners. Aansluiten bij hun vraag.

Als dit bedoeld wordt met het ‘ja, mits...’ dan kunnen we stappen zetten om vertrouwen terug te winnen. Het gaat dan ook om houding en gedrag.

Als ‘ja mits…’ betekent dat het moet voldoen aan regels en wetgeving is het nog steeds de systeemwereld die leidend is en dat lijkt ons niet de bedoeling. Wij vinden dit een belangrijk punt om aan te werken de komende jaren.

De vraag is werken wij bij de overheid vanuit regels en systemen of zijn we echt van plan ook te werken vanuit wat we samen willen bereiken? De inzet van politiek bestuur, ook lokaal, moet zijn te werken en te denken vanuit de bedoeling van wat we willen bereiken. Nu denkt de overheid (ook de bestuurders!) voortdurend vanuit systemen en niet vanuit mensen en vragen. De bedoeling moet centraal staan: “Voor een Twenterand waar het goed wonen en werken is.”

Dit is de les die we moeten leren van wat er nu gebeurt, veraf in Den Haag en dichtbij in de raadszaal in Twenterand. Hier moeten we mee aan de slag, vandaag nog.

In Twenterand doet iedereen mee!

De fractie van PvdA-GroenLinks wil voor een aantal onderwerpen aandacht vragen en daarbij gaat het in de kern om bestaanszekerheid, participatie en duurzaamheid.

Waar nodig zullen wij bij de behandeling van de programmabegroting 2023 met nadere voorstellen en moties komen.

Financiële stand van zaken

Ravijn jaar 2026
Nog geen jaar geleden hebben we uitvoerig in de raad gesproken over het sombere financiële perspectief van de gemeente Twenterand, met als voorspelling van een “ravijn jaar” in 2026 met een structureel tekort van 3,6 miljoen. Op basis hiervan is er een analyse gemaakt van de financiën van Twenterand en is er een rapport opgesteld met de titel: ‘Twenterand Duurzaam Financieel Gezond’. De conclusie was dat forse ingrepen noodzakelijk zijn en dat er scherpe keuzes gemaakt moeten worden.

Dit zien we terug in het coalitieakkoord en ook in de voorliggende begroting voor 2023. Bij de kadernota 2024 worden er voorstellen gedaan om ervoor te zorgen dat Twenterand ‘Duurzaam Financieel Gezond’ wordt en blijft.

In de programmabegroting worden alvast maatregelen genomen en wordt er voorgesorteerd op de toekomst. Zo wordt er gesteld dat het wel een “tandje” minder kan en dat er op kwaliteit ingeleverd kan worden. Maar wat betekent dit? Als het ten koste gaat van de mensen die weinig inkomen hebben of afhankelijk zijn van de ondersteuning van de gemeente zullen wij tegen zijn.

Ruimte voor ontwikkeling
Wij zijn verheugd om te zien dat het college een bedrag heeft opgenomen van 250K oplopend naar 1 miljoen euro voor nieuwe ontwikkelingen vanuit het coalitieakkoord. PvdA-GroenLinks zal zelf ook met voorstellen gaan komen voor nieuwe ontwikkelingen en hoopt dat de coalitie dit zal steunen, en dat dit budget er niet alleen is voor de coalitie.

Financieel overzicht
Het financieel perspectief voor Twenterand in de kadernota is minder somber en negatief dan een jaar geleden. In 2023 een positief saldo van ruim 700k en daaropvolgende jaren is er ook nog een positief resultaat. Vanaf 2026 is er negatief resultaat van 3,6 miljoen. Echter dit is door september circulaire bijgesteld naar 800K negatief.

Als wij nu de voorliggende begroting en de gemaakte keuzes moeten beoordelen, kunnen wij die steunen. PvdA-GroenLinks vindt dat er goede stappen worden gezet in het versterken van de financiële situatie en steunen het voorstel van een behoedzaamheidsreserve om “klappen” in de toekomst op te vangen.

Ook de voorstellen die gemaakt worden voor het nieuwe beleid (verlengen huidig) beleid steunen wij.

Als het gaat om de voorstellen voor de bezuinigingen kunnen wij die steunen, omdat deze passen in de keuzes die worden gemaakt in het inzetten van preventie en versterken van het voorveld (sociaal domein).

Wel hebben wij grote vraagtekens bij het niet meer deelnemen aan de ‘Agenda van Twente’. De ‘Agenda van Twente’ kan juist een bijdrage leveren aan een economisch sterk Twenterand. Wij zijn ervan overtuigd dat blijven investeren en samenwerken ook voordeel zal opleveren voor de gemeente. Bovendien is Twenterand geen eiland als het gaat om werk en bedrijven.

Bestaanszekerheid

Minimabeleid, armoedebeleid en schuldhulpverlening
PvdA-GroenLinks maakt zich zorgen om de houdbaarheid van het minimabeleid. Het aantal mensen dat een uitkering heeft is de afgelopen jaren toegenomen, en daarmee is de verwachting dat er ook een groter beroep zal worden gedaan op het minimabeleid. Ondanks de economische groei en vooruitgang is dit nog steeds niet merkbaar en zichtbaar voor mensen met een uitkering, vooral voor mensen die langdurig in de bijstand zitten. Zij profiteren niet van de economische groei. PvdA-GroenLinks vindt het daarom van belang zich in te blijven inzetten voor een goed minimabeleid, en om na te gaan of de huidige instrumenten binnen het minimabeleid van Twenterand voldoende toereikend zijn en bijdragen tot participatie van de mensen met een uitkering en een laag inkomen.

Nog te veel mensen hebben schulden (*in een aantal gevallen worden die veroorzaakt door de overheid zelf!)* en komen hier moeilijk uit. Het vraagt wellicht om een andere aanpak waarbij mensen met schulden worden ondersteund met het bieden van een perspectief zonder de stress die schulden met zich meebrengen. U geeft aan in te willen zetten op afname van de problematische schulden door in te zetten op preventie en samenwerking met scholen, verenigingsleven en vrijwilligersorganisaties.
PvdA-GroenLinks vindt wel dat hierbij niet alles neergelegd moet worden bij vrijwilligersorganisaties (zoals schuldhulpmaatjes) of fondsen (zoals Stichting Leergeld) waar minima een beroep op kunnen doen. Er is en blijft een taak voor de overheid, zodat inwoners in Twenterand niet door de bodem van bestaanszekerheid heen zakken.

Vanaf 1 januari 2023 wordt de Participatiewet versoepeld. De kostendelersnorm wijzigt, de bijverdienste worden verruimd en ook wie af en toe wat toegestopt krijgt door bekenden of familie wordt niet meer gestraft. Wat PvdA-GroenLinks betreft worden deze maatregelen nu al toegepast in Twenterand. Het gaat tenslotte om de bedoeling en de menselijke maat.

Energiearmoede

Een onderwerp dat actueel is en om de volle aandacht vraagt is energiearmoede. PvdA-GroenLinks heeft een actieplan gestuurd aan het college van B&W van de gemeente Twenterand met actiepunten om energiearmoede tegen te gaan. Een actieve en sociale overheid is noodzakelijk om mensen met een klein inkomen en ondernemers te ondersteunen en helpen. Het is zaak om te beginnen waar de nood het hoogst is, namelijk bij de inwoners met een laag inkomen. De gemeente is nu aan zet, om duurzame en sociale doelen te realiseren en de kloof tussen arm en rijk te dichten. Om te zorgen voor energierechtvaardigheid.

Tien punten aanpak:

1. We faciliteren een noodfonds voor mensen die problemen hebben hun energierekening te betalen.
2. We maken subsidies voor energiebesparende maatregelen juist beschikbaar voor mensen met een laag inkomen.
3. Woon-coaches en “fixers” voor alle huishoudens in energiearmoede om energie te besparen.
4. We verplichten verhuurders om te verduurzamen.
5. We helpen huurders hun rechten op te eisen bij de onredelijke huurverhogingen door gestegen energieprijzen en slechte isolatie.
6. We verduurzamen zo snel mogelijk de woonvoorraad sociale huurwoningen.
7. Een sociale witgoedregeling voor mensen in bijstand en tot 120% van minimuminkomen.
8. We zetten kerngericht en wijkgericht in op een isolatieprogramma voor woningen met de laagste energie-labels.
9. We organiseren collectieve inkoopacties voor inwoners en lokale ondernemers om zo goedkoop mogelijk te isoleren.
10. Alle kernen, wijken en buurten betaalbaar van het gas.

Wij verzoeken het college om het actieplan van PvdA-GroenLinks te betrekken bij het opstellen van beleid omtrent de aanpak van energiearmoede. PvdA-GroenLinks vraagt dan ook aan het college om een beleidsprogramma op te stellen voor energiearmoede. In dit beleidsprogramma staat een sociale energietransitie centraal, zodat we de klimaatbaten en -lasten eerlijk verdelen. Daar gaat het namelijk om.

Meedoen

Jeugdzorg en preventie
In de jeugdzorg doen zich grote vraagstukken voor, vooral als het gaat om hulpverleningstrajecten en de jeugdpsychiatrie. Als PvdA-GroenLinks zien wij hier ook nog mogelijkheden tot verlaging van de kosten door minder “op te schalen en eerder af te schalen”. Hier zal op geïnvesteerd moeten worden. Niet alleen door de gemeenten, maar ook door de betrokken maatschappelijke organisaties. PvdA-GroenLinks is dan ook verheugd om te zien dat het College wil inzetten op het voorliggende veld en dat er in elke kern in Twenterand voldoende vrij toegankelijke voorzieningen beschikbaar zijn.

Jongerenwerk in Twenterand
In juli 2021 is er in de raad een motie van PvdA-GroenLinks aangenomen om het jongerenwerk uit te laten voeren door één organisatie in Twenterand. Hierbij is ook een kader aangegeven en wordt dit nu verder uitgewerkt. Wij vinden dit een goede zaak en steunen het College hierin, want een goed functionerend jongerenwerk is van groot belang, juist nu in deze coronatijd. Een jongerenwerk dat integraal kan werken en functioneren vanuit een onafhankelijke en breed georiënteerde organisatie, die sociaal verankerd is in alle kernen in Twenterand.

Toegankelijkheid
Net als in de begroting van 2021 wordt in de begroting van 2022 op verschillende plaatsen gesproken over toegankelijkheid en het werken aan een inclusieve samenleving. Maar hoe staat het er nu echt voor in Twenterand? Het afgelopen jaar hebben we het hier in de raad over gehad en hebben we met elkaar gekeken naar de stand van zaken. Dat zag er goed uit, maar we zijn er nog niet. Nog steeds zijn er mensen die niet volledig kunnen meedoen en die ondersteuning nodig hebben. Toegankelijkheid gaat over meedoen en het realiseren van een inclusieve samenleving, in het bijzonder voor mensen met een beperking. Dat vraagt om een gerichte aanpak! PvdA-GroenLinks is verheugd dat toegankelijkheid is opgenomen in het coalitieakkoord, maar is wel benieuwd hoe hier nu vorm aan wordt gegeven.

Educatie

Laaggeletterdheid
Voor PvdA-GroenLinks is laaggeletterdheid een belangrijk onderwerp. In de gemeente Twenterand zijn naar schatting 3.500 inwoners die moeite hebben met lezen en schrijven. Dat heeft een grote impact op het dagelijks leven van deze mensen. PvdA-GroenLinks vindt dat er blijvend geïnvesteerd moet worden in taalcursussen die in de gemeente Twenterand worden uitgevoerd. PvdA-GroenLinks ziet dat het College hier mee door wil gaan en we zijn dan ook tevreden. Al zou de ambitie wel wat hoger mogen zijn!

Startkwalificatie en aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt.
Nog steeds zijn er jongeren die de school verlaten zonder een startkwalificatie, en vervolgens een beroep doen op een uitkering. PvdA-GroenLinks maakt zich hier zorgen over, omdat dit jongeren zijn die geen of nauwelijks kans hebben op de arbeidsmarkt, zeker niet op de langere termijn. PvdA-GroenLinks vindt dat er dan ook geïnvesteerd moet worden in de aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt, zeker daar waar het gaat om het praktijkonderwijs.

Innovatiefonds
PvdA-GroenLinks is blij om te lezen dat het College door gaat het met het innovatiefonds. Een innovatiefonds dat op voorstel van PvdA-GroenLinks is ingesteld. Het draagt naar ons oordeel bij aan de vernieuwing van het sociaal domein en versterking van de samenwerking tussen verschillende partijen.

Gezondheid

Gezonde voeding
Actief meedoen in de samenleving gaat beter als je gezond en fit bent. Daarom hebben we vorig jaar aandacht gevraagd voor gezonde voeding en drankgebruik. Bewegen en gezonde voeding is van belang. Hier willen we aandacht voor blijven vragen. PvdA-GroenLinks wil ook zien dat er meer aandacht komt voor gezonde voeding in de school- en sportkantines. Want het kan toch niet zo zijn dat enerzijds er actief gesport wordt en nadien er een “vette hap” wordt geserveerd in de kantine en zelfs alcohol wordt geschonken. Op zijn minst zou er een gevarieerd aanbod moeten zijn van voeding in de sport- en schoolkantines.

Rookvrije zones bij bushaltes
Waar we als PvdA-GroenLinks aandacht voor hebben gevraagd is het roken, om er met elkaar voor te zorgen dat niemand roken nog normaal vindt, en dat onze kinderen en jongeren opgroeien zonder ook maar één sigaret gerookt te hebben. Een rookvrije generatie!

In Twenterand zijn hier de eerste stappen al voor gezet. We zijn verheugd over deze gezette stappen om te komen tot rookvrije schoolpleinen en sportvelden. We zien dat zelfs het gemeentehuis rookvrij is verklaard. Toch wordt er niet doorgepakt, wat ons betreft worden steeds meer openbare plekken rookvrij en wordt hier actief op ingezet door de gemeente Twenterand.

PvdA-GroenLinks pleit verder voor een permanente campagne als het gaat om gebruik van tabak, alcohol en drugs

Cultuur

Investeren in cultuur
In Twenterand realiseren wij ons te weinig wat wij te bieden hebben als het gaat om cultuur. Denk hierbij aan de cultuurhistorie van de Engbertsdijksvenen en de relatie met Rusland. In de gemeente Twenterand zijn veel vrijwilligers actief als het gaat om cultuur, denk aan het Veenmuseum, de Peddemorsboerderij en het Museum Oud Vriezenveen. Dit moeten we blijven ondersteunen en faciliteren.

Ook als het gaat om muziek en theater heeft Twenterand steeds meer te bieden en dit verdient meer aandacht en waardering. Hier horen dan ook voldoende financiële middelen bij. PvdA-GroenLinks is ervan overtuigd dat het beleven en deelnemen aan cultuur bijdraagt aan meedoen en participatie.

Erfgoed cultuur
Goed om te lezen in de begroting dat er aandacht is voor lokaal erfgoed en de lokale geschiedenis. Het is van belang dat kinderen leren van de geschiedenis en zeker de lokale geschiedenis. Wat PvdA-GroenLinks betreft hoort hier ook de taal bij: het Nedersaksisch.

Wonen

Woningaanbod in Twenterand
Het woningaanbod moet afgestemd zijn op de groei en krimp van de kernen in Twenterand en op de verschillende doelgroepen en leeftijdsgroepen. Hierbij moet het aanbod van sociale woningbouw en eigen huizenbezit in balans zijn. Van belang is verder dat de wijken groen en groener worden en er voldoende speelgelegenheden zijn voor kinderen. Bewoners kunnen hier zelf ook een belangrijke rol in spelen door hen ruimte te geven voor het helpen inrichten van de openbare ruimte. Vaak hebben bewoners goede ideeën en de gemeente moet hier gebruik van maken. Daarnaast kan en moet hier ook duurzaam bouwen (zonnepanelen en zonder gas) een belangrijke rol spelen.

Buurtbemiddeling
Het college is op basis van een toezegging naar PvdA-GroenLinks aan het werk gegaan met vrijwillige buurtbemiddeling. Dit kan een bijdrage leveren aan het voorkomen van escalerende burenruzies en het kan de leefbaarheid in de straat en de wijk bevorderen. Wij verwachten dat het College met voorstellen komt met een nadere uitwerking, en een pilot vrijwillige buurtbemiddeling gaat starten. Hierbij is professionele ondersteuning wel van belang.

Kanaal Almelo De Haandrik
In het dossier van het **Kanaal Almelo De Haandrik** voelen inwoners zich vermalen in de bureaucratie van de overheid. Een overheid die maatregelen bedenkt en uitvoert, zoals verdieping en verbreding van het kanaal. Een overheid die vervolgens na geconstateerde schade, regels en regelingen bedacht heeft die niet altijd werken vóór inwoners maar tégen inwoners. Een overheid die “goed” bedoeld, maar effectief de burger niet (altijd) helpt.

Om nu anders te denken, te handelen en te werken, hoeven we helemaal niet lang op te wachten. We kunnen dit vandaag al doen! Als het gaat om de vele woningen met schade langs het kanaal Almelo De Haandrik ligt er een grote gevoelde verantwoordelijkheid bij de provincie en de gemeenten om dit op te lossen. Maak een keuze en ondersteun de bewoners in wat zij echt nodig hebben, een veilige woning. Het eerste spoor van het Deltaplan Kanaal Almelo de Haandrik. Een aanpak op veilig wonen nu en in de toekomst. Ontwikkel samen met de gedupeerden de ambities, bereken de kosten, bepaal het budget en ga ermee aan de slag.

Nieuwbouw Oale Bouw en het voedselbos langs de N36
De nieuwe wijk biedt ook kansen tot inzet op duurzaamheid, maar ook kansen om in te zetten op een groene wijk met mogelijkheden tot het realiseren van een mooie groene buffer tussen de wijk en de N36 in de vorm van een speel-, voedsel- of recreatiebos. Vorig jaar is er een motie door PvdA-GroenLinks ingediend om te onderzoeken of dit voedselbos haalbaar is. Deze motie is aangenomen. Tot op heden hebben we nog steeds geen antwoord gekregen. Dit is wat ons betreft een gemiste kans, juist in deze tijd! Zeker ook met de wetenschap dat er bij de Provincie middelen zijn om een voedselbos te realiseren.

Natuur en duurzaamheid

Duurzaamheid
Duurzaamheid, daar moet je niet meer over praten, dat moet je doen. In 1969 kwam het rapport van Rome uit. In dit rapport werden al waarschuwingen afgegeven over hoe we met de aarde omgaan en wat er gebeurt als we geen maatregelen nemen en de aarde wordt uitgeput. Dat is meer dan 50 jaar geleden en we zijn nog steeds bezig om onze aarde uit te putten. We hebben nu een gigantische opgave om duurzamer met de aarde om te gaan. Duurzamer, maar ook eerlijker. Onze manier van leven gericht op groei en winst is niet vol te houden en gaat ten koste van grote groepen mensen en de natuur. Als we nu niets doen dan zullen komende generaties de rekening gaan betalen.

Daarbij moeten we dit niet alleen overlaten aan Den Haag, maar ook in Twenterand kunnen we aan de slag met het treffen van maatregelen.
- Denk aan het verduurzamen van het gemeentehuis en andere gemeentelijke gebouwen.
- Denk aan het vergroenen van de publieke ruimte (meer groen en minder steen en asfalt).
- Denk aan gescheiden afval en hergebruik van afval.
- Denk aan hergebruik van materialen (circulaire economie).
- Denk aan stimuleren biodiversiteit.

Bij dit alles zal de gemeente Twenterand zelf het goede voorbeeld moeten geven en daarnaast initiatieven stimuleren en faciliteren. Een goed voorbeeld doet goed volgen (“practice what you preach”).

Duurzaamheidsfonds
Het duurzaamheidsfonds wordt gevoed door de opbrengsten van het zonnepark. Gekoppeld aan dit fonds is een regeling waar inwoners in Twenterand een beroep op kunnen doen om hun woning te isoleren. Hier is veelvuldig gebruik van gemaakt en de “pot” is leeg. Dit is een goede zaak en maakt het nut van een dergelijk fonds duidelijk. Gelukkig is bij de Berap het fonds weer gevuld en kan er weer een beroep worden gedaan op de subsidie voor isolatie van de woningen.

De Agenda duurzaam Twenterand is volgens PvdA-GroenLinks het instrument om als gemeente breed, met inwoners, bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties aan de slag te gaan met duurzaamheid. PvdA-GroenLinks steunt het College om dit op te pakken in dialoog met de samenleving. Het is echter van groot belang om het onderwerp blijvend op de agenda te houden.

Het realiseren en behouden van maatschappelijk draagvlak blijft belangrijk. Participatie van niet alleen de overheid maar ook van inwoners en bedrijven zijn van groot belang. PvdA-GroenLinks wil daarom graag een concrete doorvertaling zien van het uitdagen van inwoners en bedrijven uit Twenterand om te participeren op het thema duurzaamheid als het gaat om zon- en windenergie.

Natura 2000
De gemeente Twenterand kent binnen haar gemeentegrenzen een uniek natuurgebied: “De Engbertsdijksvenen”. Een vaak nog onbekend en onderschat natuurgebied. De Engbertsdijksvenen maakt onderdeel uit van Natura 2000. In 2016 is het beheerplan vastgesteld door het ministerie Economische Zaken en de Provincie Overijssel. PvdA-GroenLinks vindt dat de uitvoering van het beheerplan nu voortvarend opgepakt moet worden en dat er werk gemaakt moet worden aan de maatregelen die zijn opgenomen in het beheerplan. PvdA-GroenLinks onderschrijft dat dit zorgvuldig moet gebeuren met alle betrokkenen. Dan gaat het niet alleen om agrariërs en omwonenden van de Engbertsdijksvenen, maar ook om gebruikers en natuurorganisaties. De fase van het nemen van besluiten is nu aangebroken om deze maatregelen te treffen om de vernatting te realiseren. Dit zijn beslissingen die ingrijpend gaan zijn voor de natuur en voor de omwonenden (agrariërs en aanwonenden). Dit gaat ook duidelijkheid bieden over de toekomst. De uitvoering van de besluiten zal enige jaren gaan duren en zal aandacht blijven vragen van het College.

Daarnaast speelt het proces rondom de “Combi-kansen”. Het College heeft de raad hierover op verschillende momenten de afgelopen twee jaar geïnformeerd. Er zijn veel plannen en ideeën om de Engbertsdijksvenen als natuurgebied te versterken (toerisme, recreatie, natuur en natuurlandbouw). Hier zijn veel inwoners, dorpsraden en maatschappelijke organisaties bij betrokken die erg enthousiast zijn. Dit enthousiasme moeten we vasthouden omdat deze betrokkenheid van groot belang is bij het realiseren van de plannen en het draagvlak van de vernatting van de Engbertsdijksvenen. En nu is het al lang “angstvallig” stil.

PvdA-GroenLinks pleit voor een actieve rol van de gemeente Twenterand (samen met de gemeenten Hardenberg en Tubbergen) om deze burgerinitiatieven te ondersteunen. Dit moet verder gaan dan alleen het ontwikkelen van een visie en maken van plannen. De vele enthousiaste vrijwilligers moeten nu ook perspectief en uitzicht hebben op uitvoering van (een deel van) hun voorstellen en plannen. Het mag niet zo zijn dat het bij vergaderen blijft. Concrete en haalbare initiatieven moeten nu opgepakt en uitgevoerd worden. Wellicht dat er ook te leren is van de ervaringen van het Natura2000 gebied het Bargerveen in Zuidoost-Drenthe.

Biodiversiteit
In 2017 is door de PvdA een motie ingediend om in te zetten op het versterken van het ecologisch bermbeheer. Dit is door een meerderheid van de Raad gesteund. Wij vinden het goed om te zien dat dit in 2018 tot en met 2020 verder is uitgebreid. Ook zien we dat de gemeente Twenterand inzet op versterking van biodiversiteit door allerlei verschillende initiatieven. Van belang hierbij is om inwoners hierover te informeren om draagvlak te creëren en behouden. Wij willen graag zien dat dit zich verder ontwikkelt en uitgebreid wordt. Het draagt niet alleen bij aan het behalen van onze klimaatdoelen, hoe klein deze stappen ook zijn, het draagt ook bij aan leefbaarheid. Van belang is om hierbij ook de agrariërs te betrekken en ze een rol en taak te geven in het versterken van de biodiversiteit.

Lelieteelt
De afgelopen jaren zijn er opnieuw onderzoeken gepubliceerd waaruit blijkt dat in de lelieteelt naar verhouding veel bestrijdingsmiddelen worden gebruikt die een risico vormen voor de volksgezondheid. Uit deze onderzoeken komt naar voren dat het wenselijk is om afstanden tussen lelievelden en bebouwing en natuurgebieden groter te maken dan dat nu vaak het geval is.

In Twenterand is er een convenant tussen de gemeente en bijna alle lelietelers. Hierin zijn afspraken gemaakt over het gebruik van bestrijdingsmiddelen. Als het goed is, is het convenant nu voor onbepaalde tijd verlengd. PvdA-GroenLinks heeft bij de kadernota 2022 gevraagd om hier met betrokken lelietelers overleg te voeren. Daarbij heeft PvdA-GroenLinks gevraagd om te kijken of op basis van de nieuwe publicaties en recente onderzoeken het convenant aangepast kan worden en de afstanden tot bebouwing en natuurgebieden vergroot kan worden. Dit overleg zou in september plaatsvinden, maar is niet doorgegaan. We willen dat het College op korte termijn dit overleg gaat plannen om te komen tot een nieuw en aangepast convenant.

Gebruik van bestrijdingsmiddelen (zoals glyfosaat en Xentari ®)
Steeds meer wordt er bekend over de nadelige gevolgen van bestrijdingsmiddelen en de gevolgen voor de gezondheid voor mens, dier en natuur. We verwijzen hierbij naar recent onderzoek waaruit blijkt dat Parkinson zo langzamerhand een beroepsziekte wordt onder de boeren. Ook hebben wij begrepen dat de gemeente Twenterand nog steeds niet glyfosaat in de “ban” heeft gedaan. Steeds meer gemeenten doen dit wel. Wij hebben vorig jaar gepleit om te stoppen met alle vormen van chemische bestrijdingsmiddelen en doen dit nu weer! Uit de media hebben we begrepen dat glyfosaat nog een jaar gebruikt mag worden. Dat is een goede reden om te kijken hoe er tot een gehele afbouw van gebruik van glyfosaat gekomen kan worden in Twenterand.

Vorig jaar hebben wij bij de behandeling van de kadernota gevraagd om in overleg te gaan met LTO, om te overleggen over het beperken van, dan wel geheel stoppen met het gebruik van glyfosaat. Dit overleg met LTO is eind vorig jaar niet doorgegaan. PvdA-GroenLinks vraagt aan het College om op korte termijn een gesprek te plannen met het LTO, niet alleen om kennis te maken met het nieuwe college, maar ook om te spreken over het gebruik van glyfosaat.

Verkeer en bereikbaarheid

Verkeer
Twenterand kent een groot buitengebied. Hier geldt een snelheid van maximaal 60 km/u, en dat is terecht. Dit zijn wegen waar hogere snelheden leiden tot gevaarlijke situaties. Ook het afgelopen jaar zijn er regelmatig meldingen geweest van verkeersongelukken in het buitengebied, vaak als gevolg van te hard rijden. PvdA-GroenLinks roept het College op om hier maatregelen tegen te nemen, mede omdat deze wegen ook gebruikt worden als fietsroutes door schoolgaande kinderen.

Daarnaast gaat het ook om de belastbaarheid van de wegen. Steeds vaker zien we dat er grotere voertuigen (landbouw en vrachtwagens) over deze wegen gaan. Dit heeft niet allen tot gevolg dat de wegen beschadigd worden maar ook dat er sprake is van verkeersonveilige situaties.

Vervoer
Een niet onbelangrijk thema is vervoer, en daarbij vooral het gebruik van het openbaar vervoer. Dit kan en moet beter, ook in Twenterand. Hier kan nog winst worden geboekt door in te zetten op een goed netwerk van openbaar vervoer, zowel bus als trein. Bij de trein is het dan van belang om in te zetten op elektrificatie. De stations moeten goed bereikbaar zijn en voor de fietsen moet goed gezorgd worden. Er mag geen sprake meer zijn van de zogenaamde “weesfiets”.

Wandelen en fietsen
Bewegen is van groot belang om gezond te blijven. Wandelen en fietsen horen daarbij, maar dan is van belang dat dit ook kan. Ook in Twenterand. PvdA-GroenLinks vinden dat er maximaal ingezet moet worden op het versterken en uitbreiden van wandel- en fietsroutes. Wandel- en fietsroutes tussen wonen en werk, maar ook om te recreëren.

N36 en de N341
Voor de N36 zijn er nu (eindelijk) middelen voor het verbeteren van de verkeersveiligheid. Dit vindt PvdA-GroenLinks een goede zaak. Nu is het van belang om goede plannen te maken en zo snel mogelijk met de uitvoering te staren. Wij willen hierbij dan ook niet alleen pleiten voor een veilig N36 maar ook een stil N36! Tegelijkertijd kan er dan ook gewerkt worden aan de aanliggende routes zoals de N341 (afslag bij Westerhaar). Hier gaat nog steeds veel verkeer van de N36 af (en vooral zwaar vrachtverkeer) om door Kloosterhaar naar Hardenberg te rijden. Dit gaat ten koste van de verkeersveiligheid en leefbaarheid van de aanwonenden en van het dorp Kloosterhaar. Kloosterhaar waar ook burgers wonen die inwoners zijn van Twenterand!

Burgerparticipatie

Inwonerbetrokkenheid
PvdA-GroenLinks vindt dat er blijvend ingezet moet worden op het versterken van de relatie tussen bestuur en inwoners. Dit is een blijvend proces. Het vraagt om een andere stijl van besturen en andere manier van betrekken van inwoners bij plannen en initiatieven. Wellicht moeten we met elkaar wel meer taken uit handen geven en aan inwoners zelf geven. PvdA-GroenLinks wil benadrukken dat communicatie en participatie niet alleen over zenden gaat maar ook om ontvangen en vooral luisteren! PvdA-GroenLinks wil pleiten voor inzet van de werkwijze “Deep Democracy”. Dit gaat verder dan de inzet van de participatieladder die nu gebruikt wordt in de gemeente Twenterand. Ook andere vormen van inwonerbetrokkenheid kunnen ingezet worden, zoals: “Het recht van uitdagen”.

Er zal daarnaast inzet moeten komen op het versterken van de relatie tussen lokale bestuur (College en Raad) en inwoner. Bij de laatste verkiezingen was een gemiddelde opkomst in Nederland van 51%. Dit kunnen en mogen we niet accepteren met elkaar. PvdA-GroenLinks wil graag met andere partijen in de Raad nadenken over hoe we de relatie tussen inwoner en lokaal bestuur kunnen versterken.

Communicatie en (onafhankelijke) infomeren van inwoners van Twenterand
We zien dat de laatste jaren de onafhankelijke pers steeds meer onder druk komt te staan. Dan hebben we het niet over niet kunnen zeggen en schrijven wat je wilt, maar de mogelijkheden om onafhankelijk en zelfstandig te publiceren zonder alleen afhankelijk te zijn van geldschieters (adverteerders). Vooral regionaal en lokaal zien we verschraling van het nieuws en leiden lokale omroepen een schraal bestaan. Om die reden vindt PvdA-GroenLinks het van belang om een stevige en regionale omroep te hebben die voldoende in staat is om programma’s te maken die inwoners in Twenterand kunnen informeren. Zeker als het gaat om lokaal nieuws. Veelal gebeurt dit voor vrijwilligers die met minimale middelen het “maximale” moeten presteren. Dit mag wat betreft PvdA-GroenLinks wel meer (financiële) waardering krijgen.

Gemeentelijke organisatie

De gemeentelijke organisatie
In de programma begroting lezen we niets over de organisatie en haar medewerkers. Wat is nu de stand van zaken? Hoe zit het met de formatie? Is die toereikend voor alle opgaven die Twenterand te wachten staan? We vinden dat de raad hier onvoldoende over wordt geïnformeerd.

Het college heeft in het verleden de keuze gemaakt voor een kerngerichte organisatie, waarbij het uitgangspunt is om met wat minimaal nodig is het werk goed te kunnen doen. Maar wat is hier nu precies de betekenis van en wat zijn de gevolgen voor medewerkers en voor de inwoners? Het blijft altijd van belang om te zorgen voor goede dienstverlening én te zorgen dat eigen medewerkers hun werk met plezier en op een kwalitatief hoog niveau kunnen uitvoeren. Hiervoor is van belang dat medewerkers zich

kunnen blijven ontwikkelen en scholen. Juist nu is het van belang om medewerkers te binden, te boeien en te voeden.

Dienstverlening
PvdA-GroenLinks blijft aandacht vragen voor de verdere digitalisering van de samenleving en de gevolgen hiervan voor mensen die niet voldoende digitaal vaardig zijn. PvdA-GroenLinks pleit daarom voor aandacht binnen het onderwijs en cursusaanbod voor digitale vaardigheden. Het is goed om terug te zien dat het college hierop wil investeren.

Daarnaast blijft PvdA-GroenLinks aan het College aandacht vragen voor de manier waarop ze haar digitale dienstverlening aanbiedt en op welke manier ze burgers wil bereiken die niet voldoende digitaal vaardig zijn. Inwoners moeten op verschillende manier geïnformeerd worden en alleen digitaal is niet voldoende.

Afrondend

Laten we het gesprek voeren met elkaar… en zoeken naar antwoorden en oplossingen.

Het debat

Een debat is meer dan alleen het uitwisselen van standpunten. In het debat gaat het ook om het redeneren: het formuleren van argumenten, gegevens, twijfels, bewijzen, tegenbewijzen, strikvragen, verwerpingen naar voren te brengen. Dit alles gericht om mét elkaar te communiceren en te redeneren. Het redeneren is niet alleen het hanteren van argumenten, maar wat veel belangrijker is, om het vermogen te ontwikkelen om overtuigd te raken door de beste redeneringen, van wie deze dan ook afkomstig zijn… en dit betekent redelijk zijn!

(Fernando Savater, Spaans Filosoof, "De vragen van het leven")

Stephan Reusken
Fractievoorzitter PvdA-GroenLinks Twenterand

Vragen van de PvdA GroenLinks over de programma begroting 2023

Onderdeel	***Vragen***
Twenterand Financieel Gezond	*In de begroting worden de eerste stappen gezet om te komen tot een financieel gezond Twenterand en wordt in de meerjarenbegroting al de eerste voorstellen gedaan. Een nadere uitwerking volgt bij de kadernota voor 2024.* *Wij willen het college vragen om de raad hier vroegtijdig in mee te nemen en bij de uitwerking steeds inzichtelijk te maken wat consequenties zijn van de keuzes die gemaakt worden en ook met alternatieven te komen. Is het college hiertoe bereid?* *Afgelopen week hebben we de gevolgen van de september circulaire ontvangen. Dit schetst een beeld dat minder negatief is dan in de programmabegroting wordt geschetst. Het tekort is van 3,6 miljoen naar is 800K gegaan.* *Op welke manier wordt de september circulaire verwerkt in de begroting voor 2023?* *Leidt dit nog tot andere keuzes in de begroting voor 2023?* *En op welke manier wordt de raad hierin betrokken?*
Ambities en plannen	*In de programmabegroting zien we op verschillende plekken staan dat nadere plannen nog verder uitgewerkt moeten worden. Denk aan klimaatadaptatie, nieuw subsidiebeleid, uitwerking van het klimaatakkoord, enz.* *Is er voldoende capaciteit om deze voornemens en opgaven in te vullen? En wat is hiervoor nodig?* *Wij vragen aan het college om een overzicht te geven van de nog uit te werken plannen met daaraan gekoppeld een planning in tijd.*
Indexeren subsidies	*Op welke manier gaat het college om met de kostenstijgingen (cao-stijgingen en inflatie) van de organisaties die subsidie ontvangen. Worden zijn gecompenseerd? Wat is de hoogte van de indexatie voor 2023?*
Bestuurscultuur	*Deelt het College met PvdA-GroenLinks dat er zorgen zijn over de bestuurscultuur en dat er sprake is van een toenemend wantrouwen tussen inwoners en politiek bestuur?* *In het coalitieakkoord en ook in de programmabegroting wordt gesproken van een houding naar inwoners van: "Ja, mits…".* *Wat betekent dit en hoe wordt hier invulling aangegeven?*
Minimabeleid	*Gezien de toename van armoede in Nederland en ook in Twenterand is de vraag zijn de beschikbare middelen toereikend?* *Kan er overzicht gegeven worden van het gebruik in 2021 en de eerste helft 2022?*

Schuldenaanpak	*Is het college bekend met de "pauzeknop" bij de aanpak van problematische schulden en zo, ja wordt deze ook toegepasts in Twenterand?*
Gezondheid en rookvrije zones	*Bij het gemeentehuis is de "asbak" weggehaald en is een rookvrije entree gemaakt. Toch wordt er nog steeds gerookt (zelfs door raadsleden…)* *Wat gaat het College doen om te zorgen dat rondom het gemeentehuis niet gerookt wordt, om hier ook het goede voorbeeld te geven?* *En in het kader van gezondheid en het streven naar een rookvrije generatie: Is het College bereid om te onderzoeken op welke plaatsen nog meer in de gemeente Twenterand er rookvrije zones ingesteld kunnen worden?*
Communicatie	*Is het College het met PvdA-GroenLinks eens dat het onafhankelijk informeren van inwoners van groot belang is en dat lokale media hierin een grote en belangrijke rol hebben?* *Is het College bereid vanuit Twenterand te werken aan versterking van lokale media, in het bijzonder Delta FM en hiervoor financiële middelen beschikbaar te stellen? Temeer daar Delta FM ook aangewezen is als calamiteitenzender.*
Combi kansen EDV	*In de programmabegroting 2023 zien we de ontwikkeling rondom de Engbertsdijksvenen niet terugkomen.* *Wat is de stand van zaken rondom de combi-kansen? Op welke manier wordt hier een vervolg aan gegeven?*
Verkeer	*Vorig jaar hebben wij het gevraagd en dat doen wij nu weer:* *Is het College op de hoogte van regelmatige ongevallen die zich voordoen in het buitengebied als gevolg van te hard rijden van automobilisten?* *Welke acties en maatregelen kan het College ondernemen om te zorgen dat het verkeer zich houdt aan toegestane maximale snelheid?* *Verder vragen wij opnieuw aandacht voor de N341, in het bijzonder bij de afslag van N36 bij Westerhaar naar het industrieterrein Garstenlanden en de weg richting Kloosterhaar en Hardenberg.* *Deze weg wordt gebruikt als sluiproute door zwaar vrachtverkeer en dit gaat ten koste van de leefbaarheid, in het bijzonder van het dorp Kloosterhaar (ook voor een deel inwoners van Twenterand).* *Kent u de problemen van de N341?* *Bent u bereid om hier met de Provincie in overleg te gaan en maatregelen te treffen om de verkeersdrukte te doen laten afnemen?*
Glyfosaat	*Meer dan een jaar geleden heeft het College een toezegging gedaan met betrekking tot het gebruik van glyfosaat door akkerbouwers in Twenterand en dit aan de orde te stellen in het overleg met het LTO.*

	Dit overleg is niet doorgegaan (september 2021) omdat LTO dit heeft afgezegd. Inmiddels zijn we alweer een jaar verder en wordt nog steeds glyfosaat gebruikt in Twenterand (overigens ook door de gemeente Twenterand zelf). *Is er nu al een nieuw overleg gepland? Waarom niet? En wat gaat het College doen om een afspraak te plannen en dit onderwerp aan de orde te stellen?*
Voedselbos	*Bij de behandeling van de kadernota van 2022 is er een motie aangenomen tot doen van een onderzoek naar de mogelijkheden om een voedselbos te ontwikkelen langs de N36 bij Westerhaar.* *Tot op heden is er nog steeds geen uitkomst bekend van dit onderzoek en of dit wel of niet mogelijk is.* *Wanneer komt het College met de toegezegde brief met antwoorden, die verder gaan dan alleen of het wel/niet financieel haalbaar is. Wij verwachten een antwoord met wat u gedaan heeft om de haalbaarheid te onderzoeken en waarom het wel of niet kan. Of wat er nodig is om het wel te realiseren.* *Is er ook contact geweest met de provincie Overijssel over mogelijkheden van financiering (planten van bomen)?*
Lelieteelt	*Meer dan een jaar geleden is er een toezegging gedaan door het College om opnieuw naar het convenant lelieteelt te kijken. Er zou in september 2021 een gesprek zijn met het LTO. Deze is niet doorgegaan na afzegging door het LTO. Een nieuwe afspraak zou gepland worden.* *Is dit al gebeurd? Waarom niet? En wat gaat het College doen om wel te zorgen voor een afspraak en een nieuwe convenant te sluiten.* *Daarbij geldt nog steeds de inhoudelijke vraag van vorig jaar staan:* *Is het College bereid om met alle lelietelers in overleg te gaan om, op basis van de publicaties en de hierin genoemde risico's voor de volksgezondheid, het convenant aan te passen en de afstand tot bebouwing en natuurgebieden te vergroten?*
Opleidingsbudget	*Wat opvalt in deze begroting is dat er weinig tot niet opgenomen is over het personeel van de gemeente Twenterand. Niets over hoe gaan we zorgen dat we medewerkers aan ons binden en ze blijven boeien. Dat ze zich kunnen ontwikkelen en een uitdagende functie hebben.* *Waarom is er niets over personeel opgenomen in de programmabegroting?* *Vorige jaar is er het voorstel gedaan om het opleidingsbudget niet aan te passen en naar achter te schuiven. Is dat nog steeds zo?*